

વિવેચન પાઠ

સંકલન

શ્રી ગોર

શ્રી ગોર ધામ

મું. નવા દુવા, તા. વાકાનેર
જી. રાજકોટ (ગુજરાત)

જે નક્કી આવવાનું જ છે (જેમકે- દુઃખ, મોત) એનો ભય
નકામો અને જે નક્કી જાવાનું જ છે (જેમકે-સુખ, શરીર, માન)
એની લાલચ નકામી છે.

સંસાર પર આપણો જરા જેટલોય અધિકાર નથી, અને
સંસારનો આપણા પર જરા જેટલોય અધિ કાર નથી.

ઈશ્વર પર આપણો પૂરેપૂરો અધિકાર છે અને ઈશ્વરનો આપણા
પર પૂરેપૂરો અધિકાર છે.

સૃષ્ટિ માત્ર વિષયી પ્રાણીઓં માટે છે. વિષયી પ્રાણી જિજ્ઞાસુ કે ભક્ત થઈ શકતો નથી, એ તપ કરી શકે, પૂણ્ય કરી શકે, દાન કરી શકે, - પણ પ્રેમ કરી શકતો નથી.

સ્વયંથી જન્મેલું, સ્વયંથી પોષાયેલું અને સ્વયં દ્વારા સ્વયં પ્રતિ કરેલું પાપ દુર્બુધ્ધિ મનુષ્યને એવી રીતે નષ્ટ કરે છે જેવી રીતે પત્થરથી બનેલ પ્રજમણિ પત્થરને કાપે છે.

- ભગવાન બુધ્ધ

સૃષ્ટી માત્ર વિષયી પ્રાણીઓ માટે છે. વિષયી પ્રાણી જિજ્ઞાસુ કે ભક્ત થઈ શકતો નથી. એ તપ કરી શકે, પૂજ્ય કરી શકે, દાન કરી શકે, - પણ પ્રેમ કરી શકતો નથી.

સ્વયંથી જન્મેલું, સ્વયંથી પોષાયેલું અને સ્વયં દ્વારા સ્વયં પ્રતિ કરેલું પાપ દુર્બુદ્ધિ મનુષ્યને એવી રીતે નષ્ટ કરે છે જેવી રીતે પત્થરથી બનેલ પ્રજમણી પત્થરને કાપે છે.

-ભગવાન બુદ્ધ

પ્રેમમાં કોઈ પરાધીન નથી, અને મોહમાં કોઈ સ્વાધીન નથી.

ક્યારેય પણ ખિન્ન-ઉદાસ થઈને ન બેસો કારણકે એના
થી કામ વધે છે.

માનહાનિનો ભય અભિમાન સૂચવે છે. ઘન આદિ
પદાર્થોની હાનિનો ભય આપણો લોભ સૂચવે છે. પ્રિય સ્વજનોથી
સંબંધ-વિચ્છેદનો ભય મોહ સૂચવે છે. મૃત્યુનો ભય દેહાસકિ ત
સૂચવે છે.

જ્યાં સુધી પ્રતિષ્ઠાનો ભય (બીજા આપણને શું કહેશે
એવો ભય) છે, ત્યાં સુધી અવશ્ય માનજો કે તમે કર્તવ્ય પાલન
અને વ્યવહાર-નીતિ માં આજસુ અને પ્રમાદી છો. પરલોકનો ભય

પૂણ્યની કમી સુચવે છે. પરલોકનો ભય પૂણ્યની કમી સુચવે છે.
જ્યાં સુધી નર્કનો ભય છે ત્યાં સુધી આપણે અપરાધી જ છીએ.
ભગવાન, સંત કે ગુરૂનો ભય દેવી સંપદા અધુરી છે એમ સુચવે છે.
શારિરીક કષ્ટનો ભય આપણી આજ્ઞા સુચવે છે. માનસીક દુઃખનો
ભય એ સુચવે કે આપણે માની લીધેલા સુખનાં રાગી છીએ.

ભોગમાં રોગનો ભય છે, ધનમાં રાજ્યસત્તાનો ભય છે,
માનમાં દીનતાનો ભય છે, બળમાં શત્રુનો ભય છે, રૂપમાં
ઘડપણનો ભય છે, શાસ્ત્રજ્ઞાનમાં વાદ-વિવાદ નો ભય છે, ગુણમાં
દુષ્ટનો ભય છે, અને શરીરમાં મૃત્યુનો ભય છે.

મિથ્યાભિમાન (Vanity) થી ભેદ અને ભેદ થી કામ
જન્મે છે.

જુદને છોડીને કાંઈ પણ મેળવવાનો પ્રયાસ અધર્મ છે.
આપણે સ્વયંને પામી શકીએ - અન્ય કાંઈ પણ નહીં.

જેને જાણીએ છીએ એને ન માનીએ તો આપણે
અસત્સંગી છીએ.

સાધનામાં વિઘ્ન આવે છે

કારણકે-

- (૧) અસંભવને સંભવ બનાવવાનો પ્રયાસ અટકતો નથી.
- (૨) સાધના જનિત ન હોય એવા સુખોમાં લોભુપતા છે.
- (૩) જેનાથી ભેદ છે એનાથી સંબંધ નથી તુટતો અને જેનાથી દુરી છે એની કામના નથી છુટતી.
- (૪) જેનો ત્યાગ શક્ય નથી એની સેવા નથી થતી.

જે કર્મથી દોષ વધે એ પાપ છે. વ્રત લેવું અને છોડી દેવું
એ પાપ છે. મોક્ષની સેવામાં મનમાની કરવી એ પાપ છે. માતા-

પિતા અને ગુરૂ સામે વિવાદ કરવો એ પાપ છે.

સુખદ વસ્તુ માટે જ્યાં-ત્યાં દોડવાનું બંધ થશે ત્યારે જ
રાગ-ક્ષેપ ઘટશે.

દુઃખ એકલા ભોગવી લેવાથી પાપ કપાય છે

જો અપને સે કમ્પી દુર નહીં હોતા,
उसीसे पूर्ण प्रेम हो सकता है ।

અન્યનાં રૂપ સાથે મળીને અન્યનાં રૂપને પોતાનું રૂપ
માનવા લાગવું એ અંહંકારનો ધર્મ છે.

પોતાની દુર્પાસિનાનું દમન કરવું અને ઉભરાઈ જવા ન
દેવી એ જ સદાચાર છે.

આત્માનું એક નામ મૃત્યુ છે !

જ્યાં સુધી પોતાનું હિત શેમાં છે એનો પૂર્ણતયા બોધ

નથી, ત્યાં સુધી અન્યનું અહિત શેમાં છે એની પુરેપુરી ખબર
પડતી નથી.

સદગુરુનાં દેહનું સામીપ્ય નહીં - સદગુરુની કૃપા કલ્યાણ
કરે છે.

પ્રાણ-શક્તિ માટે હઠ યોગ, મનઃ શક્તિ માટે જપ યોગ કે
ધ્યાન યોગ, ક્રિયા-શક્તિ માટે કર્મ-યોગ, ભાવના-શક્તિ માટે
ભક્તિ-યોગ અને બુદ્ધિ શક્તિ માટે જ્ઞાન-યોગ છે.

चित्तमां भोगुण पधारे होय तो मुढता, तभोगुण पत्ता
रभोगुण होय तो क्षिप्तता, रभोगुण पधारे होय तो विक्षिप्तता,
सत्त्वगुण पधारे होय तो अेकाग्रता अने चित्त निर्गुण होय तो
चित्त निरोध होय.

अपने अनुभवको प्रमाण मानने वाले सत्यके अधिकारी
नहीं है । वे कर्मके अधिकारी है, उपासना के अधिकारी है ।
जो अपने अनुभव पर संशय करता है वही जीज्ञासु है । अपनी

अनुभूति पर संशय होना बहुत कठीन है । मुढ, विषयी और
पामरको अपनी अनुभूति सच्ची लगती है ।

आसकित नुं इण पराधीनता, क्षोभनुं इण अशांति अने
क्षेध नुं इण अप्रसन्नता छे.

देवपूजा, गुड भक्ति, शास्त्रध्ययन, संयम अभ्यास, तप
अने दान - आ छ नित्यकर्म उन्नतिनां साधन छे.

लोभथी छूटपा वस्तुने पोतानी न मानपी. मोहथी छुटपा

સંબંધીત વ્યક્તિને પોતાની ન માનવી. અભિમાનથી છુટવા
અધિકારને પોતાનો ન માનવો.

જ્ઞાન સ્વરૂપ ગુ રૂની કૃપા વીનાં પ્રેમનો ઉપયોગ સત્ય માટે
થતો નથી. પ્રેમનો દુ રૂપયોગ કરવાવાળી વ્યક્તિ ક્ષેધી, ઈર્ષાળુ,
પરનિંદક, હિંસક, કુરકર્મી અને અંધવિશ્વાસી બને છે. આ બધા
પ્રેમની વિરૂધ્ધ પાપકર્મ છે.

જેનો અનેક પર વિશ્વાસ છે, અનેકથી સંબંધ છે તે પ્રમ
નથી કરી શકતા તે તો મનની રૂચિપૂર્ તોનાં લોભી છે.

પ્રેમવિહીન જ્ઞાનથી જડતા આવે છે. અને જ્ઞાનહીન
પ્રેમથી મોહ તથા કામુકતા વધે છે.

અનુભૂતિ જગતનાં સૌ કોઈની એકજ હોય છે. જ્યાં વિચાર કોઈ
પણ બે વ્યક્તિનાં એક નથી હોતા.

પહેલે અપનેકો ઉચિતમે લગાયે । બાદમે દુસરો કો
ઉપદેશ દે । ઇસ તરહ પંડિત કલેશકો પ્રાપ્ત નહીં હોગા ।

-ધમ્મ-પદ

કુરાનમાં સરસ વાત છે:

અજ્ઞાનીનું સત્ય, વધુમાં વધુ સામાન્ય નિયમ તરીકે,
સતર થી અઢાર વર્ષ જીવતું રહે.

ગમે તેટલી વિપત્તિઓ પડે તો પણ જ્ઞાની દ્વારા સાંસારીક
ફળની ઈચ્છા કરવી યોગ્ય નથી. સાંસારિક ફળ માટે દેવને
ભજવા, પ્રેમ માટે પ્રભુને ભજવા, અને મોક્ષ માટે ગુ રૂને ભજવા.

સત્યનું વાસ્તવિક સ્વ રૂપ કોઈ પણ ગુણ અને એક પણ
દોષ ન રહે ત્યારે પ્રગટે છે.

સત્યની આવશ્યકતા શું છે ?

સ્થાયી પ્રસન્નતા અને પૂર્ણતા માટે. આ બે ચીજ સંસાર થકી મળતી નથી. તેથી સત્યની આવશ્યકતા છે.

સત્યની પ્રાપ્તિનાં સાધન શું છે ?

એક વાર જે ભાવ પેદા થાય એ ભાવ સદા રહે અનાથી ઉલટો ભાવ કદિ ન થાય એવી ભાવદશા જન્મે (દા.ત. સ્ત્રી એક વાર પતિનો ભાવ ધારણ કરે પછી આખી જીંદગી પતિ તરીકે ગણે છે.) એ પછી સત્યની અભિલાષા આવી ભાવદશા વાળા હૃદયમાં જન્મે એ અભિલાષા જ સત્યની પ્રાપ્તિનું સાધન છે.

સત્યનાં અધિકારી કોણ ?

જેને સંસાર રાજી કરવા અસમર્થ છે, અર્થાત જેને ભોગમાં રોગ, હર્ષમાં શોક, સંયોગમાં વિયોગ, સુખમાં દુઃખ, ધરમાં પન અને જીવનમાં મૃત્યુનો અનુભવ થાય છે, તે જ સત્યનાં અધિકારી છે.

જેને યોગ અને ભોગ એકેય શાંતિ ન દઈ શકે એ સત્યનાં અધિકારી છે.

માનને ખાતર ધનનો ત્યાગ કરવો સરળ છે પણ વ્યર્થ છે.
-મોહને ખાતર ધન અને માનનો ત્યાગ કરવો સરળ છે પણ વ્યર્થ છે.

લોભને ખાતર ધન, માન, અને મોહનો ત્યાગ કરવો સરળ પણ
વ્યર્થ છે.

એવી એક પણ વસ્તુ નથી જેની પ્રાપ્તિ આપમેળે
અપ્રાપ્તિમાં ન ફેરવાઈ જાય.

એવી કોઈ અશુદ્ધિ છે જ નહીં જે આપ મેળે ન મટી જાય.
એવું એકપણ સુખ નથી જે એની મેળે ન વિખરાય જાય.

સંકલ્પ પ્રમાણે ન થાય ત્યારે જે દુઃખ થાય એ વેળા સુખની

આશા ન રાખીએ તો એ દુઃખ સાધકની જળતા તોળે છે.

અગર કોઈ કારણસર સેવા ન કરવી હોય તો, એવાઓએ માની લીધેલા બધા સંબંધોનો વિવેકપૂર્વક અંત કરવો અનિવાર્ય છે. સેવાની રૂચી ન હોય અથવા તો સેવાનું સામર્થ્ય ન હોય તો પણ સંબંધ રાખવો એ સાધનામાં વિઘ્નરૂપ અને સંસારમાં દુઃખ રૂપ છે

પ્રેમ એ સંબંધ નથી - સદ્ ભાવ છે. જ્ઞાન પ્રેમમાં જ પ્રગટે

છે. જ્યાં પ્રેમ નથી ત્યાં અજ્ઞાન છે. આનંદમય કોશમાં પ્રેમ નિત્ય શુદ્ધ હોય છે. વિજ્ઞાનમય કોશમાં પ્રેમનાં દર્શન થાય છે. મનોમય કોશમાં પ્રેમનો ભોગ અને પ્રેમનું અભિમાન રહે છે.

જ્યાં સુધી પ્રેમનાં અભાવમાં માણસ અશાંત છે ત્યાં સુધી જ પરમાત્માને ગોતે છે. પ્રેમ પ્રગટતા બધે પરમાત્મા દેખાય છે. પ્રેમ કામથી ઢંકાય જતા બધે પદાર્થ દેખાય છે.

સામ્રાજ્ય છોડવું સરળ છે, પણ પ્રેમ ખાતર જ્ઞાનનો અહંકાર છોડવો કઠણ છે. એમાંય તામસીક જ્ઞાન છોડવું દુર્લભ છે.

જે સ્વયંથી સંસારબાજુ ચાલે છે એને પ્રથમ થોડું સુખ
અને પછી પારાવાર દુઃખ મળે છે.

જે સંસારથી સ્વયં તરફ ચાલે છે એને પ્રથમ દુઃખાભાસ અને પછી
આનંદ મળે છે.

કર્મ યોગ દ્વારા મમતા મટે છે અને જ્ઞાનયોગ દ્વારા અહંમ્
મટે છે.

સામાન્યતઃ આઠ પ્રકારનાં દાન છે:

અભયદાન, માનદાન, ધનદાન, કન્યાદાન, પિઠાદાન,

ભૂમિદાન, વસ્તુદાન અને વિચારદાન.

અન્નદાનને મહાદાન ગણ્યું છે.

અન્નદાન સિવાયનાં દાન વિધિવત્ ન દેવાય તો તેનું ફળ મોળું, વિપરીત, કે અલ્પ મળે છે. જ્યારે અન્નદાનમાં વિધિની ચૂક માફ છે.

Alms to poor makes the subtle Life rich,
which is helpful to save ourselves from gross life's
mechanicalness and help to Concurrent the past
deeds.

(Concurrent એટલે એકી સાથે ભોગવવું. દા.ત. જુદા-જુદા કર્મોની સજા એક વરસ, બે વરસ, અને ત્રણ વરસ થઈ હોય એ એક સાથે ભોગવી લેવાની પરવાનગી મળે તો બધી સજા છ વરસ ને બદલે ત્રણ વરસમાં પૂરી થાય એને સજા Concurrent થઈ કહેવાય.)

શ્રીમદ્ રાજચંદ્રે લખ્યુ છે:

ત્રણ જણા સુખ નથી ઈચ્છતા-

(૧) નાસ્તિક (૨) જડ (૩) સિદ્ધ

શ્રીમદ્ નું જ વાક્ય છે : દ્રષ્ટિમાંથી વિષ ગયા પછી ગમે તે

માણસ, ગમે તે સ્થળ, ગમે તેવા વચન, ગમે તેવા કથન, ગમે તે તર્ક.....

પ્રાયઃ અહિતનું કારણ થતા નથી.

શ્રીમદ્ લખે છે :

ઘણાં ઘણા પ્રકારથી મનન કરતાં અમારો દૃઢ નિશ્ચય છે કે ભક્તિ એ સર્વોપરી માર્ગ છે.

જે વ્યક્તિ વેરની પરંપરાને લંબાવ્યે જાય છે તે નરકમાં પડે છે.

બે તથ્યો કદિ ઝઘડતા નથી. -બે કલ્પના ઝઘડે છે ખરી.

કામવાસના થી મોટો રોગ નથી. મોહથી મોટો કોઈ શત્રુ
નથી. ક્રોધથી મોટી કોઈ આગ નથી. બ્રહ્મચર્યથી મોટી કોઈ દવા
નથી. પેરાગ્ય થી મોટો કોઈ મિત્ર નથી. અક્રોધથી વધુ કાંઈ
શીતળ નથી.

ભોગી શોકમગ્ન હોય ત્યારે એની ભુખ મંદ પડી જાય છે.
ક્રોધ અને ચીડીયાપણાથી મંદાન્નિ થાય છે. ભય અને દ્વેષથી
મોઢાનો સ્વાદ બગળી જાય છે. નિરાશા - ચિંતાથી આંતરડા પર
ડી.

દુષ્પ્રભાવ પડે છે. કોઈ પ્રત્યે ઘૃણા કે બદલાની ભાવનાથી
મસ્તકનાં જ્ઞાનતંતુઓમાં બગાડો જન્મે છે. અભિમાનની
અધિકતાથી લો / હાય બી. પી. નાં ઉપ દ્રવ જન્મે છે. મોહની
અધિકતાથી ગઠીયો વા, સંધિવા વગેરે વાયુનાં રોગ થાય છે.

પાપ થી ડરવુ અને જુના પાપોનો ઉદય થયે શાંતિથી
ભોગવી લેવા. પૂણ્ય વાપરી ન ખાવુ અને પૂણ્યકર્મમાં આળસ ન
કરવી. આથી ભાગ્ય સુઘરશે અને ભાગ્યોદય થયે બ્રહ્મની જિજ્ઞાસા
કે પરમાત્મા પ્રત્યે અનુરાગ પ્રગટશે.

What we give to the poor is what we take
with us when we die.

It is always the false that makes us suffer.

જે માતા - પિતામાં દોષ જુએ છે તે દરિદ્રી, આળસુ અને
પ્રમાદી બને છે જે ગુ રૂમાં દોષ જુએ છે તે હલકી ચીજોમાં અટવાઇ
જાય છે. જે બાળક(નિર્દોષ) માં દોષ જુએ છે તે ઈર્ષ્યાની આગમાં
બળે છે. જે પત્નિમાં દોષ જુએ છે તે અસંતોષી બને છે. જે પતિમાં

દોષ જુએ છે તેણે શારીરિક વ્યથા સહન કરવી પડે છે. જે પરમાત્મામાં દોષ જુએ છે તેની બુદ્ધિ ભ્રષ્ટ થાય છે. જે ભાઈ -ભાંડુમાં દોષ જુએ છે તે એકલતાથી પીડાય છે. જે સાધકમાં દોષ જુએ છે એ પશ્ચાતાપની પિડામાં થી પસાર થાય છે. જે ભક્તમાં દોષ જુએ છે તે દ્રોહી બને છે. જે સમાજમાં દોષ જુએ છે તે કિંકર્તવ્ય મુઠ બને છે.

જેને મુક્ત થવાની તીવ્ર જિજ્ઞાસા નથી એને સદ્ગુરુનો મેળાપ થાય તો પણ એ મડદાને ઘરેણા પહેરાવવા જેવું છે

ઈસ અસાર સંસારમેં સાત વસ્તુ હૈ સાર :

સંગ, ભજન, સેવા, દયા, ધ્યાન, દૈન્ય, ઉપકાર.

દીર્ઘકાળનાં શ્રમની અપેક્ષા અત્પતમ કાળ પૂરતો વિશ્રામ કંઈ
કેટલાય ગણો વધુ મહત્વનો છે.

Things are always happening in a way we
do not understand.

સાધકમાં જ્યારે શ્રદ્ધા અધિક અને પ્રંજ્ઞા મંદ હોય ત્યારે
સાધક સારહીન બાબતોમાં વિશ્વાસ કર્યા વીના રહી શકતો નથી.

આથી ઉલટું પ્રજ્ઞા અધિક અને શ્રદ્ધા મંદ હોય તો સાધક સ્વાર્થ-સાધુ થઈ જવાનો ભય છે.

આજ રીતે ઉત્સાહ વધુ અને સમાધિ મંદ હોય તો સાધક બ્રાન્તચિત્ત થવાનો ભય રહે છે અને આથી ઉલટું એટલેકે ઉત્સાહ કમ અને સમાધિ અધિક હોય તો સાધક આળસુ-પ્રમાદી થઈ જવાનો ભય છે.

વાસ્તવિક દુઃખોમાંથી પ્રભુ ઉગારે - કાલ્પનિક દુઃખ જાતે તજવા પડે.

Root of Sorrow is :
claim towards the world.

યોગી આજ્ઞને લીધે યોગ-બ્રષ્ટ થાય છે. - ભક્ત આસક્તિને
કારણે ભક્તિ-બ્રષ્ટ થાય છે.

સેવા માટે સૌ કોઈ આપણા છે; પોતાના સુખભોગ માટે આવડા
મોટા સંસારમાં કોઈ પણ આપણુ નથી.

उत्तम अहैतु की भक्ति : मध्यमा ध्यान-धारणा : १

अधमो कर्म-सत्यास : तर्क-चर्चा अधमाधमा : ११

प्राकृतिक नियम छे के आपएने जे कांछ शक्ति मणी छे ते
अशक्तिमान नी मालिकीनी छे !!

सुख दुःख माने हुअे है - सत्य नहीं है।

संसार के संबध माने हुअे है - सत्य नहीं है।

परमात्मासे दुरी मानी हुअ है - सत्य नहीं है।

લોક વાસના, દેહ વાસના અને શાસ્ત્ર વાસનાને લીધેજ
યથાર્થ આત્મજ્ઞાન થતું નથી.

અચાહર્મે શાંતિ ।

અસંગતાર્મે મૂક્તિ ।

અભિન્નતાર્મે ભક્તિ ।

જ્યારે તમારી પાસે તમારું કાંઈ નહીં રહે ત્યારે તમને કાંઈ
જ દુઃખ નહીં રહે.

સદ્ગુરુ તમને એક જ ક્ષણમાં જગાડી દેશે !!.... પણ તમને
જ શું કામ જગાડે એનો સંતોષકારક જવાબ તમારે આપવો પડે !!!

परमात्मा अली है, यही है, अहंमय है ।

जे निरंतर है, उसे पाने का कोय मार्ग नही ।

sin against God is one thing, but Sinning
against man is worse.

Effort is not effort without right time, right
place and right people.

Do not speak of your heart-ache - for God is
speaking. Do not seek him - for "He" is seeking.

A man with real power appears powerless.

Your business is to love God.

The rest is "His" business.

આ વિશાળ દુનિયામાં પ્રભુ સિવાય માફ કોઈ નથી, અને હું પ્રભુ
સિવાય કોઈનો નથી - એટલો જેને બોધ સદૈવ રહે તે જ્ઞાની ભક્ત
પરમાત્માને સૌથી વધુ પ્રિય છે.

તુમ્હે જો પકડે હૈ વહ અવિના શી હૈ ।

असे तुम पकडे हो वह विना शी हॆ ।

A Person who seeks the truth must also tell
the truth.

જીવને આઠ પાશ છે. દ્રષ્ટિ પરથી આ આઠ પાશ છુટે તો
ઈશ્વર દર્શન થાય :

(૧) લજ્જા (શરમ-સંકોચ), (૨) ઘૃણા , (૩) ભય (ભવિષ્યનો)
(૪) જાતિ (સ્ત્રી / પુરુષ), (૫) કૂળ (બ્રાહ્મણ - ક્ષત્રિય ઇ-)
(૬) શીલ (આબરૂ), (૭) શોક (વિતેલાનો),
(૮) છુપાવવાની ઇચ્છા.

જગત ટી.વી જેવું છે : દેખાઈ છે ઘણું પણ દેતું થી કાંઈ નથી.

અપમાનથી તપમાં વૃદ્ધિ અને સન્માનથી તપનો ક્ષય થાય છે.

— ❖ —
તબ લો જોગી જગતગુરુ જબ લો રહે નિરાશ
જબ આશા પીછે લગી - જગ ગુરુ જોગી દાસ.

— ❖ —
રણ વન વ્યાધિ વિપત્તિ મેં વૃથા ડરો મત કોય
જો રક્ષક જનની જઠર સો હરિ ગયો ન સોય.

— ❖ —
કામ બીગાડે ભકતોકો, જ્ઞાન બીગાડે ક્ષેધ
લોભ વિરાગ બીગાડે, મોહ બીગાડે બોધ

દંભી - દ્રોહી - સ્વાથર્મી - વાદી - માની પાંચ
યે ખલ નાહી સહી શકે - પ્રેમ અભિ કી આંચ

નારાયણ સંસારમેં ભુપતિ ભયે અનેક
મેં મેરી કર મર ગયે, તે ન ગયે તૃણ એક

પ્રેમ બરાબર યોગ ના, પ્રેમ બરાબર ધ્યાન
પ્રેમ બિના યજ્ઞ - યોગ - જપ સાધન થોથે જાન

कबीरा सुमीरन सार है ओर सकल जंगल
आदि मध्य अंत सुमीरना बाकी है अमजल

— ❦ —
दादु करता हम नही - करता है ओर कोय
करता है सो करेगा - तु मत करता होय

— ❦ —
जो जाकी शरछे तके ताको ताकी लाज
जल मछरी सुधी चढे, अहयो जात गजराज

— ❦ —
बुठे सुजको सुज कहै मानत है मन मोद
जगत चबेना कालका कछु मुजमें कछु गोद

નીચ નીચ સબ તરી ગયે સંત ચરન લવલીન
જાતિ હી કે અભિમાન તે ડુબે બહુત કુલીન

સેવા કરે ઘરમકો પાલે ઘરમેં રહે ઉદાસી
અપના સા દુઃખ સબકા જાને તાહિ મીલે અવિનાશી

નહાયે ધોયે કયા હુઆ, જો મન મેલ ન જાયે
મીન સદા જલમેં રહે - તબહું ગઘં બસાયે.

ચાખા ચાહે પ્રેમરસ રાખા ચાહે માન
એક મ્યાનમેં દો ખડગ દેખી સુની ન કાન.

જહાં આપ તહાં આપદા, જહાં સંશય તહાં સોગ,
આપા તજે ઓર હરિ ભજે, કાટે જમકા રોગ.

સત્ય વચન ઓર દીનતા, પરસ્ત્રી માત સમાન,
ઈતને સે હરિ ના મીલે તો તુલસીદાસ જમાન.

રામ નામ સભ કોઈ કહે ઠગ, ઠાકોર ઓર ચોર,
બિના પ્રેમ રીઝે નહીં - તુલસી નંદ કિશોર.

તુલસી તલપ ન છોડીયે, નિશ્ચે લીજે નામ
મનુષ મજુરી દેત હે - ક્યું રાખેગા રામ.

दरीया दुजे धरमसे संशय भीटि न तूल
राम नाम रटता रहे - सर्व धरमका मुल.

कबीरा मन तो अेक है भावे तर्हा लगाय
याहे हरि की भक्ति पर, याहे विषय कषाय.

कबीरा आप ठगाईअे ओर न ठगीये कोय
आप ठग्या सुभ उपजे, ओर ठगे दुःख होय

आंख कान मुख ढांपि के नाम निरंजन लेय
भीतर के पट तब जुले, जब बाहर के पट टेय

जे याहो हरि - लीं क्त को, तजै विषय-रस पान
अक साथ रहै नहीं - लोग और लगवान

नारायण जीन जोधके पंडित पशु समान
ताते अति मुरख ललो, जे सुमिरै लगवान.

प्रेम छुडाये जगतको प्रेम मीलाये राम
प्रेम करे गति ओर ही, ले पहुँचे हरिधाम.

२१५

अथु धन-विद्या - गुन- बल, जाडा हरि सो हेत.

२१
भट न बडप्पन हेत, नारायण सोई बडा, जाडा हरि सै हेत

સુંદર દેહી દેખિકે ઉપજત હૈ અનુરાગ
મઢી ન હતી ચામકી તો જીવત ખાતે કાગ
યથાર્થ આર્ત ભકિત બાદ જ આત્મા - સાક્ષાતકાર થાય છે.

આપણેને કાંઈ હાનિ થાય એના દુઃખ કરતાં,
આપણે કોઈને હાનિ પહોંચાડીએ એ દુઃખ - આપણને વધુ સાલે,
ત્યારે આપણે યથાર્થ કલ્યાણ માર્ગે છીએ.

— ❖ —
મોટાની સેવા એમની આજ્ઞા પ્રમાણે અને નાનાની સેવા આપણા
વિચાર પ્રમાણે કરવી. સેવા કોની કરવી એનો નિર્ણય ગુરૂ અથવા
શાસ્ત્ર દ્વારા કરવો.

જયાં સુધી દોષ છે, ત્યાં સુધી દુઃખ પણ રહેવાના.

સાઘકે નીચેના - ૨૫ દોષોથી બચવું :-

(૧) લોભ	(૨) મોહ	(૩) અભિમાન	(૪) કામ
(૫) ક્રોધ	(૬) ઈર્ષ્યા	(૭) રાગ - ક્લેષ	(૮) આળસ
(૯) અનિયમિત નિંદ્રા	(૧૦) અધિક ભોજન		
(૧૧) ઉન્માદી પ્રવૃત્તિ	(૧૨) પ્રપંચી સ્વભાવ		
(૧૩) અનિયમિત કાર્ય	(૧૪) વિલાસીપણું		
(૧૫) માનનું સુખ	(૧૬) અમર્યાદિત કામના		
(૧૭) પોતાની મોટાઈ	(૧૮) તુચ્છ વસ્તુઓમાં સુખ માનવું		

(૧૯) રસાસ્વાદ (૨૦) અતિભોગ (૨૧) બીજાનું બુઝ
ઈચ્છવું (૨૨) અકારણ સંચય (૨૩) અનેકથી પ્રીતિ (૨૪)
અયોગ્ય સ્થળે નિવાસ (૨૫) નિયમ પાલનમાં શીથીલતા.

ઉપરનાં દોષમાંથી કોઈ પણ દોષ હશે તો તે મનને ચંચલ બનાવ્યા
કરશે, અને, આથી સાધનામાં વિઘ્ન આવ્યા કરશે.

